

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพ แหล่งสนับสนุน และการสนับสนุนทางสังคม รวมทั้งศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม แหล่งสนับสนุนกับพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพของบิดามารดาที่มีบุตรป่วยเป็นโรคติดเชื้อเฉียบพลันทางเดินหายใจในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี โดยใช้ข้อมูลการศึกษานำร่อง แนวคิดการสนับสนุนทางสังคมและแหล่งสนับสนุนของ House, J.J. (1981) ร่วมกับแนวคิดระบบบริการสุขภาพท้องถิ่นของ Klienman, A. (1980) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นบิดามารดา ที่มีบุตรอายุแรกเกิด - 5 ปี ที่นำบุตรมารับบริการตรวจรักษาสุขภาพที่โรงพยาบาลชุมชน 4 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลชุมชนคำม่วง โรงพยาบาลชุมชนยางตลาด โรงพยาบาลชุมชนหนองกุงศรี และโรงพยาบาลชุมชนห้วยผึ้ง จำนวน 290 คน โดยที่บุตรมีอาการของโรคติดเชื้อเฉียบพลันทางเดินหายใจ ประกอบด้วย อาการไข้, อาการคัดจมูกน้ำมูกไหล, อาการไอ, อาการหายใจมีเสียงดัง หายใจลำบาก หน้าอกบวม หรือหอบ และอาการเจ็บคอ คอบวมแดง ตูดน้ำ, นม หรือกินอาหารไม่ได้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์การสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบสัมภาษณ์มาตราส่วนประมาณค่า 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ House, J.J. (1981) และส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดระบบบริการสาธารณสุขท้องถิ่นของ Klienman, A. (1980) ซึ่งเครื่องมือนี้ได้ผ่านการหาความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน และหาค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์การสนับสนุนทางสังคม เท่ากับ .87 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยความถี่ ร้อยละ และไคสแควร์ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคม แหล่งสนับสนุน กับพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าการสนับสนุนทางสังคมของมารดา ได้รับการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์มากที่สุด และส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง แหล่งสนับสนุนเป็นบุคคลที่เป็นญาติพี่น้อง และพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพเป็นการรักษาแผนปัจจุบันทุกกลุ่มอาการ

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า

5.1.1 การสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพทั้งหมด และเมื่อมีอาการไข้ อาการคัดจมูก น้ำมูกไหล และอาการเจ็บคอ คอบวมแดง ดูดน้ำ, นม หรือกินอาหารไม่ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < 0.05$ ($\chi^2 = 50.03$, $C = .18$, $\chi^2 = 11.53$, $C = .19$, $\chi^2 = 30.03$, $C = .31$ และ $\chi^2 = 15.14$, $C = .22$ ตามลำดับ) ส่วนแหล่งสนับสนุนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพทั้งหมด แต่เมื่อมีอาการเจ็บคอ คอบวมแดง ดูดน้ำ, นม หรือกินอาหารไม่ได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P < 0.05$ ($\chi^2 = 7.16$, $C = .16$)

5.1.2 สำหรับการสนับสนุนทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพ เมื่อมีอาการไอ และอาการหายใจมีเสียงดัง หายใจลำบาก หน้าอกบวม หรือหอบ และแหล่งสนับสนุนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพ เมื่อมีอาการไข้, อาการคัดจมูก น้ำมูกไหล, อาการไอ และอาการหายใจมีเสียงดัง หายใจลำบาก หน้าอกบวม หรือหอบ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพของบิดามารดาที่มีบุตรป่วยเป็นโรคติดเชื้อเฉียบพลันทางเดินหายใจในเด็ก เมื่อมีอาการไข้ อาการคัดจมูก น้ำมูกไหล และอาการเจ็บคอ คอบวมแดง ดูดน้ำ, นม หรือกินอาหารไม่ได้ และแหล่งสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพเมื่อมีอาการเจ็บคอ คอบวมแดง ดูดน้ำ, นม หรือกินอาหารไม่ได้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.2.1 ด้านบริการพยาบาล พยาบาล และทีมสุขภาพ (แพทย์, เจ้าหน้าที่สาธารณสุข) ควรฝึกอบรมในการจัดบริการสุขภาพที่เน้นถึงระบบบริการสุขภาพที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ อาการเจ็บป่วยที่รุนแรงและสำคัญ การประชาสัมพันธ์งานด้านบริการสุขภาพแก่มารดาเด็กหรือผู้ดูแลเลี้ยงดูเด็กที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่ตัดสินใจทำการแสวงหาการดูแลสุขภาพ

5.2.2 พยาบาลที่ปฏิบัติงานโรงพยาบาลชุมชน ควรคำนึงถึงกลุ่มของญาติพี่น้องที่เป็นแหล่งสนับสนุนสำคัญในการช่วยเหลือสนับสนุนทางสังคมแก่บิดามารดาเด็ก ควรส่งเสริมบทบาทในการช่วยดูแล โดยให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร เพื่อส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือสนับสนุนทาง

สังคมที่ถูกต้องภายในครอบครัวและชุมชน ด้วยวิธีการดูแล เทคนิคการพยาบาล และการใช้แหล่งบริการสุขภาพ เริ่มตั้งแต่การดูแลด้วยตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม การรักษาแผนโบราณ ตลอดจนการรักษาแผนปัจจุบัน

5.2.3 พยาบาลควรตระหนักถึงวิธีการรักษาสุขภาพที่บิดามารดาปฏิบัติ วิธีการรักษาแผนโบราณ โดยการจัดอบรมผู้ให้การรักษา ให้ความรู้ผสมผสานระหว่าง ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการรักษาแผนปัจจุบันโดยไม่ขัดแย้งกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบำบัดรักษาการเจ็บป่วย

5.2.4 พยาบาลหรือแพทย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ควรตระหนักถึงวิธีการซื้อยากินเอง เพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วย โดยเฉพาะผู้ป่วยเด็กที่อาจเกิดอาการแพ้ยาอย่างรุนแรงได้ จึงควรให้ความรู้การใช้ยา ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น บุคคลที่เป็นคนในชุมชน หอกระจายข่าว วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นป้ายโฆษณาต่าง ๆ เพื่อป้องกันอันตรายจากการบริโภคยาเกินความจำเป็น

5.2.5 พยาบาลที่ปฏิบัติงานในส่วนของฝ่ายส่งเสริมสุขภาพ ควรมีบทบาทในการให้ความรู้คำแนะนำแก่มารดา หรือผู้ดูแลเด็ก ในขณะที่นำเด็กมารับภูมิคุ้มกัน เกี่ยวกับการปฏิบัติกรดูแลเพื่อป้องกันการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อเฉียบพลันทางเดินหายใจในเด็ก และให้การดูแลเมื่อเริ่มมีอาการเจ็บป่วยด้วย

5.2.6 ด้านการศึกษาวิจัย

5.2.6.1 ควรมีการศึกษาแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญของบิดา มารดา ที่มีบุตรเจ็บป่วยในมิติอื่น ๆ เช่น ขนาด ระยะเวลา ความถี่ และชนิดของแหล่งสนับสนุน

5.2.6.2 การศึกษาถึงพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพที่มีการใช้แหล่งและวิธีการ โดยเรียงลำดับการกระทำก่อนหลัง เพื่อให้เห็นรูปแบบให้ชัดเจน

5.2.6.3 ศึกษาถึงผลของการสนับสนุนทางสังคม แหล่งสนับสนุนทางสังคม ที่มีต่อพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพของบิดามารดาที่มีบุตรป่วยด้วยโรคอื่น ๆ เช่น โรคหุ้่น้ำหนัก, โรคธาลัสซีเมีย เป็นต้น

5.2.6.4 ศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมแสวงหาการดูแลสุขภาพ ในลักษณะหรือตัวแปรอื่น ๆ เช่น การเข้าถึงบริการ การประกันสุขภาพ คุณภาพทางการพยาบาล เป็นต้น